

XI. TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT

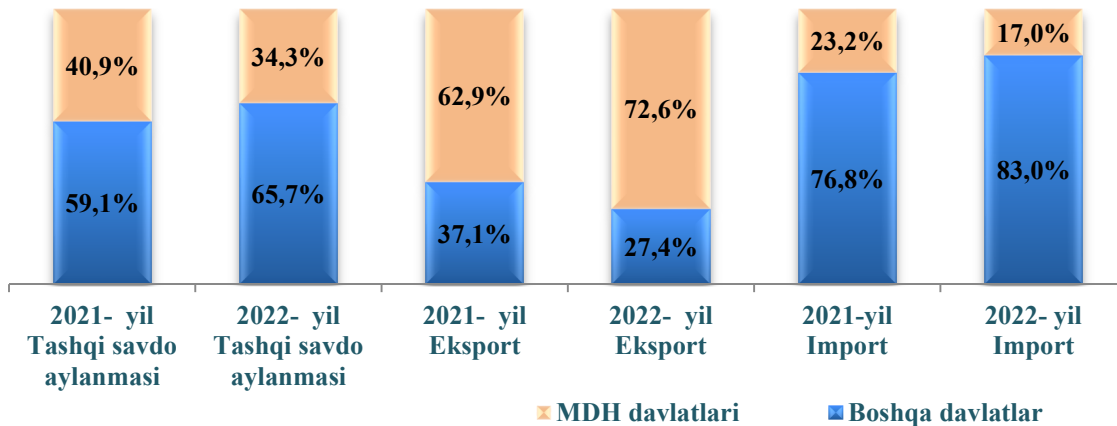
Viloyatning tashqi savdo aylanmasi 2022- yilning yanvar–dekabr oylarida 785 528,1 ming AQSh dollarini tashkil etib, o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 51,9 % ga ko‘paydi. Shu jumladan eksport hajmi 245 235,8 ming AQSh dollariga (6,0 % ga ko‘paygan) va import hajmi 540 292,3 ming AQSh dollariga (88,9 % ga ko‘paygan). Tashqi savdo saldosini minus 295 056,4 ming AQSh dollarini tashkil qildi.

Viloyatning tashqi savdo aylanmasi (2022- yilning yanvar–dekabr oylarida)

	<i>ming AQSh dollari</i>	<i>2021- yilga nisbatan % da</i>	<i>Jamiga nisbatan % da</i>
Tashqi savdo aylanmasi	785 528,1	151,9	100,0
MDH davlatlari	269 562,7	127,4	34,3
boshqa davlatlar	515 965,4	168,9	65,7
Eksport	245 235,8	106,0	100,0
MDH davlatlari	177 923,5	122,3	72,6
boshqa davlatlar	67 312,3	78,4	27,4
Import	540 292,3	188,9	100,0
MDH davlatlari	91 639,2	138,4	17,0
boshqa davlatlar	448 653,1	2,0 m.	83,0
Saldo	-295 056,4	x	x
MDH davlatlari	86 284,3	x	x
boshqa davlatlar	-381 340,8	x	x

Ma'lumot uchun: Viloyat tovarlar tashqi savdosi statistika ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keyingi o'rinlarda - TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinlarda - XSST) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarini XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

MDH va boshqa davlatlarning viloyat tashqi savdo aylanmasidagi ulushi yanvar-dekabr oylari (% da)

Viloyat rezidentlari tomonidan tashqi savdo operatsiyalari asosan Osiyo (jami Tovar aylanmasidagi ulushi 46,9 %), Yevropa (28,4 %) davlatlari bilan amalga oshirilgan bo'lib, jami savdo aylanmasining 75,3 % ini tashkil qildi.

Viloyat tashqi savdo aylanmasida yuqori ulushga ega davlatlar (ming AQSh dollari)

Davlatlar	Tashqi savdo aylanmasi	Eksport	Import	Tashqi savdo aylanmasi	
				ulushi, %	o'zgarish sur'ati, %
Braziliya	189761,2	1,5	189759,7	24,2	-
Rossiya Federatsiyasi	154351,1	95468,8	58882,3	19,6	135,5
Turkiya	110067,5	24416,9	85650,6	14,0	109,5
Xitoy	106215,6	10476,6	95739,0	13,5	87,7
Qozog'iston	52003,2	39281,6	12721,6	6,6	172,1
Qirg'iziston	30663,9	29837,1	826,9	3,9	83,7
Boshqa davlatlar	142465,6	45753,4	96712,2	18,1	2,7 m.

Viloyatimizda tashqi savdoni qo‘llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo‘yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida 2022-yil yanvar-dekabr oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 34,3 % ni tashkil etdi hamda o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 127,4 % ni tashkil qildi. Boshqa xorijiy davlatlarning viloyat tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2022 yilning yanvar-dekabr oylarida 65,7 % ni tashkil qilgan bo‘lsa, o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 168,9 % ni tashkil qildi.

**Hududlar kesimida 2022-yil yanvar-dekabr oylarida
eksport hajmi
(ming AQSh dollari)**

	<i>Eksport</i>			<i>Jamiga nisbatan % ulushi</i>
	<i>2022- yil</i>	<i>2021- yil</i>	<i>O‘tgan yilga nisbatan, %</i>	
Xorazm	245 235,8	231 248,0	106,0	100,0
<i>shaharlar:</i>				
Urganch sh.	28 880,6	30 337,5	95,2	11,8
Xiva sh.	13 026,9	11 687,6	111,5	5,3
<i>tumanlar:</i>				
Bog‘ot	33 248,4	24 812,4	134,0	13,6
Gurlan	9 951,3	11 409,4	87,2	4,1
Qo‘shko‘pir	6 585,3	11 054,4	59,6	2,7
Urganch	22 354,5	25 960,9	86,1	9,1
Hazorasp	17 391,2	15 794,8	110,1	7,1
Tuproqqal‘a	8 909,4	6 233,1	142,9	3,6
Xonqa	25 829,8	25 580,6	101,0	10,5
Xiva	21 586,8	15 557,5	138,8	8,8
Shovot	26 389,9	6 878,0	3,8 m.	10,8
Yangiariq	15 080,7	13 768,9	109,5	6,1
Yangibozor	12 474,0	32 141,7	38,8	5,1

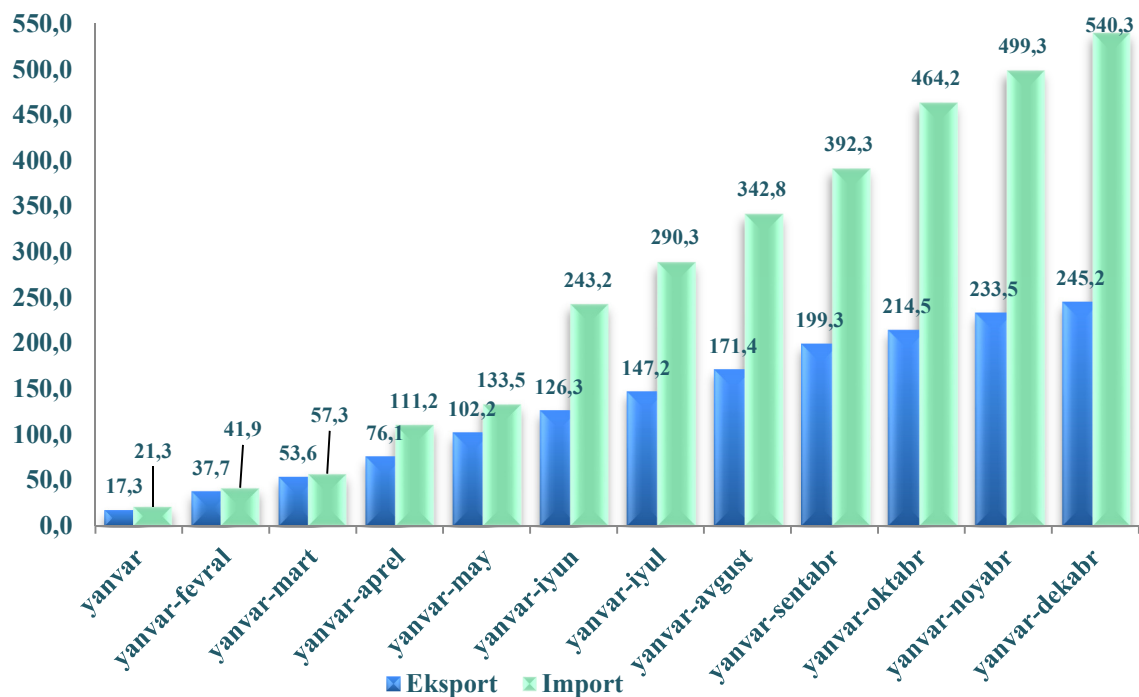
1) *Hududlar bo‘yicha taqsimlanmaydigan hajmni qo‘shgan holda*

**Hududlar kesimida 2022-yil yanvar-dekabr oylarida
import hajmi
(ming AQSh dollari)**

	<i>Import</i>			<i>Jamiga nisbatan % ulushi</i>
	<i>2022- yil</i>	<i>2021- yil</i>	<i>O'tgan yilga nisbatan, %</i>	
Xorazm	540 292,3	285 964,9	188,9	100,0
<i>shaharlar:</i>				
Urganch sh.	121 236,9	93 779,6	129,3	22,4
Xiva sh.	16 049,2	11 458,4	140,1	3,0
<i>tumanlar:</i>				
Bog'ot	5 956,5	15 548,1	38,3	1,1
Gurlan	10 707,3	10 714,3	99,9	2,0
Qo'shko'pir	7 946,1	9 081,8	87,5	1,5
Urganch	27 007,4	21 669,2	124,6	5,0
Hazorasp	18 089,1	16 569,6	109,2	3,3
Tuproqqal'a	205 699,6	21 637,4	9,5 m.	38,1
Xonqa	25 656,4	13 967,8	183,7	4,7
Xiva	6 939,5	7 956,6	87,2	1,3
Shovot	36 460,6	10 436,9	3,5 m.	6,7
Yangiariq	55 228,5	46 455,0	118,9	10,2
Yangibozor	3 227,9	6 520,5	49,5	0,6

1) Hududlar bo'yicha taqsimlanmaydigan hajmni qo'shgan holda

**Tovar va xizmatlarning
eksport-import ko'rsatkichlari dinamikasi**
(mln. AQSh dollari)

Tovar va xizmatlar eksport-import hajmlarining tahliliga asosan, 2022- yilning yanvar-dekabr oylarida eksport hajmi 245,2 mln. AQSh dollari, import hajmi 540,3 mln. AQSh dollarini tashkil qildi.

Tovar va xizmatlar eksportining o'zgarish sur'atlari dinamikasi
(o'tgan yilga nisbatan,%)

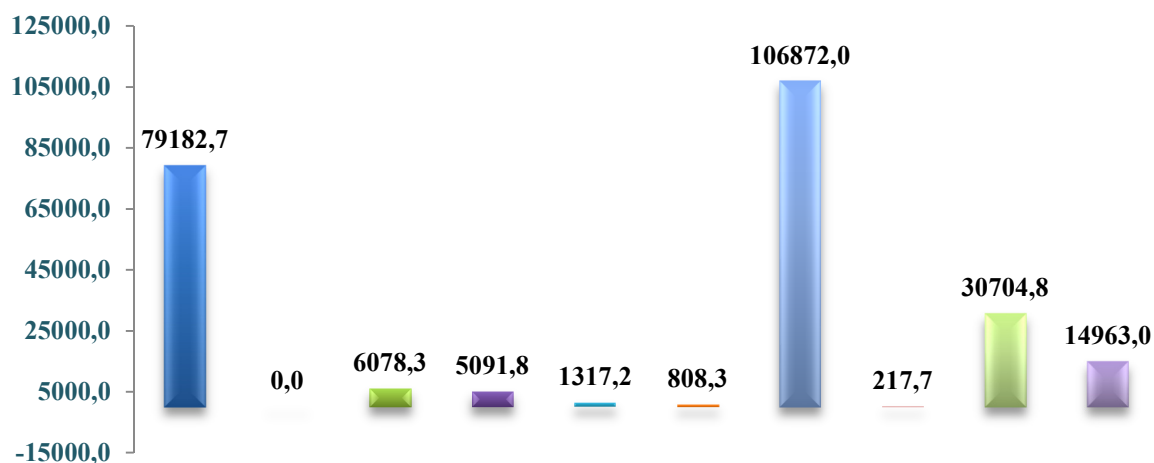
Shuningdek, tovar va xizmatlar eksporti o'zgarish sur'atlarining tahliliga asosan, 2022- yilning yanvar-dekabr oylarida eksport qilingan tovar va xizmatlar o'tgan yilning shu davriga nisbatan 6,0 % ga ko'paygan.

MDH va boshqa xorijiy davlatlarga eksport tarkibi

XSST tarkibi	ming. AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami eksport	245235,8	177923,5	67312,3	100,0	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	79182,7	64519,1	14663,6	32,3	36,3	21,8
Ichimliklar va tamaki	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Nooziq-ovqat xom ashyo yoqilg'idan tashqari	6078,3	1269,2	4809,1	2,5	0,7	7,1
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	5091,8	3694,6	1397,2	2,1	2,1	2,1
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	1317,2	266,4	1050,8	0,5	0,1	1,6
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	808,3	771,4	37,0	0,3	0,4	0,1
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	106872,0	68308,4	38563,6	43,6	38,4	57,3
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	217,7	128,6	89,1	0,1	0,1	0,1
Turli xil tayyor buyumlar	30704,8	29387,9	1316,9	12,5	16,5	2,0
Xizmatlar	14963,0	9577,9	5385,2	6,1	5,4	8,0

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yoʻnalishi boʻyicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari hissasiga toʻgʻri kelmoqda.

XSST boʻyicha eksport tarkibi (ming AQSh dollari)

Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga oʻxshash mahsulotlar
Ichimliklar va tamaki	Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari
Nooziq-ovqat xom-ashyo yoqilgʻidan tashqari	Mashinalar va transport asbob-uskunolari
Mineral yoqilgʻi, yogʻlash moylari va shunga oʻxshash materiallar	Turli xil tayyor buyumlar
Xayvon va oʻsimliklar moylari (yogʻlari), yogʻlar va mumlar	Xizmatlar

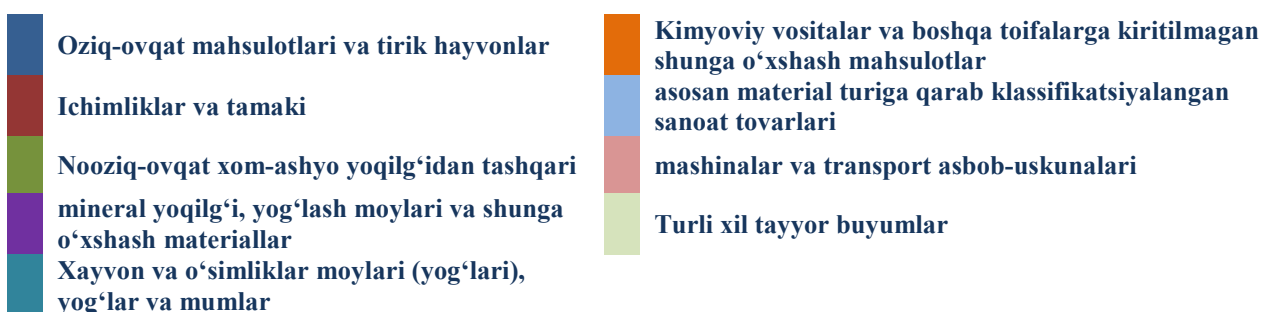
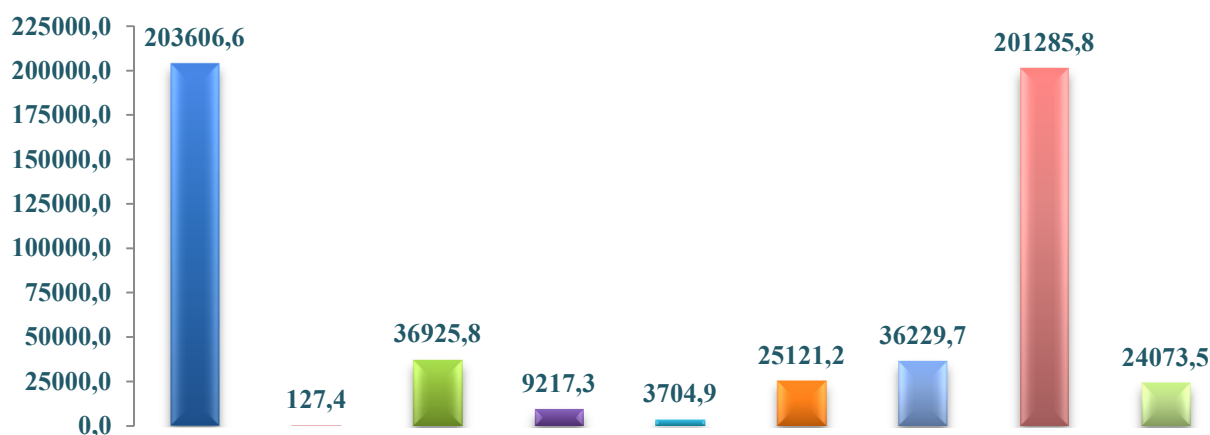
Eksport tarkibida tovar va xizmatlar xajmi 245 235,8 ming AQSh dollarni tashkil etib, eng yuqori hajm, asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari (106 872,0 ming AQSh dollari) hamda oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (79 182,7 ming AQSh dollari) hissasiga toʻgʻri kelmoqda.

MDH va boshqa xorijiy davlatlarga import tarkibi

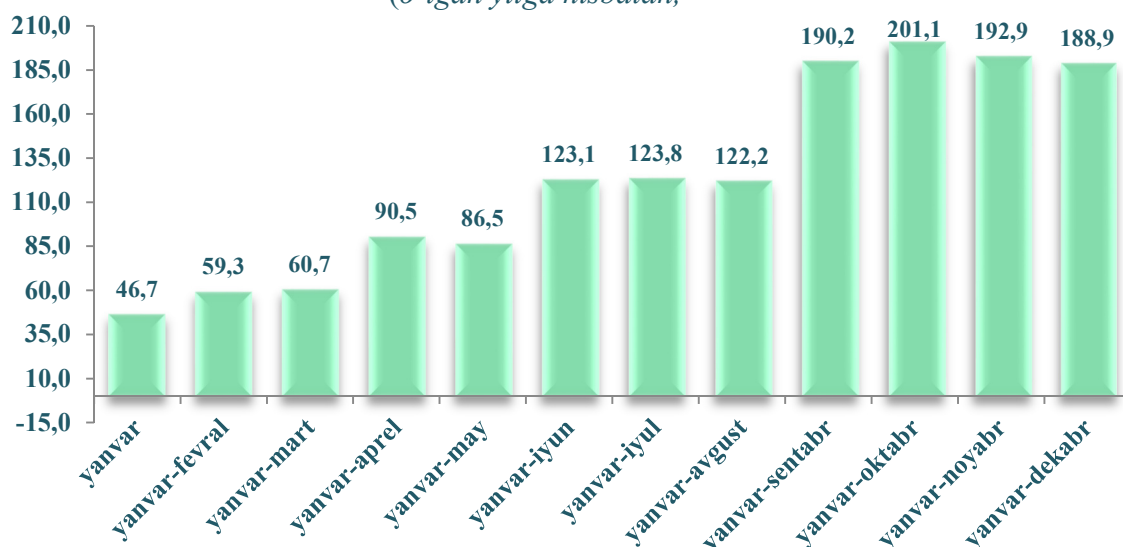
XSST tarkibi	ming. AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami import	540292,3	91639,2	448653,1	100,0	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	203606,6	8732,0	194874,7	37,7	9,5	43,4
Ichimliklar va tamaki	127,438	127,4	-	0,0	0,1	-
Nooziq-ovqat xom ashyo yoqilg'idan tashqari	36925,81	33643,3	3282,5	6,8	36,7	0,7
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	9217,337	4915,5	4301,8	1,7	5,4	1,0
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	3704,852	3101,5	603,4	0,7	3,4	0,1
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	25121,19	15024,6	10096,5	4,6	16,4	2,3
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	36229,73	12289,1	23940,7	6,7	13,4	5,3
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	201285,8	10777,1	190508,7	37,3	11,8	42,5
Turli xil tayyor buyumlar	24073,5	3028,7	21044,8	4,5	3,3	4,7

Import tarkibida tovarlar hajmi 540 292,3 ming AQSh dollarni tashkil etib, eng yuqori hajm oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (203 206,6 ming AQSh dollari), mashinalar va transport asbob-uskunalari (201 285,8 ming AQSh dollari), asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari (36 229,7 ming AQSh dollari) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

XSST bo'yicha import tarkibi (ming AQSh dollari)

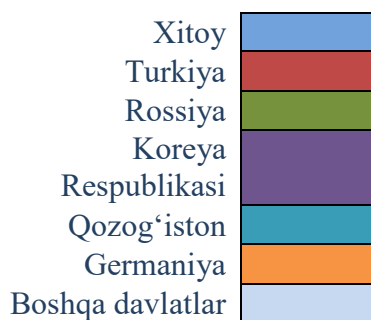
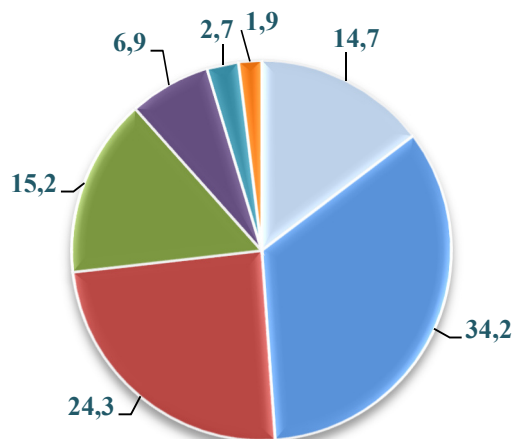
Tovarlar va xizmatlar importining o'zgarish sur'atlari dinamikasi (o'tgan yilga nisbatan)

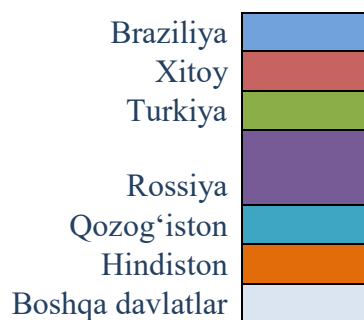
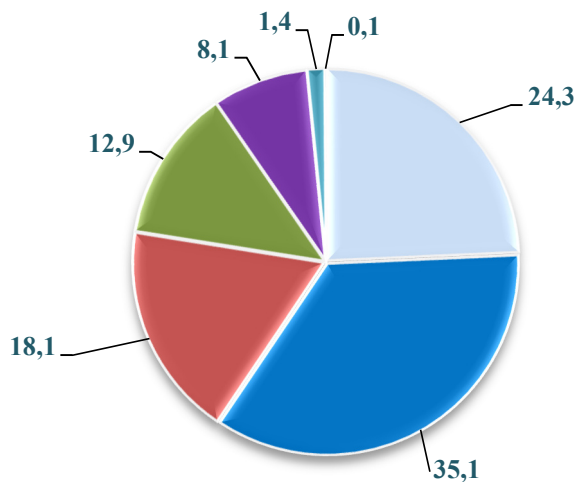
Shuningdek, tovarlar importi o'zgarish sur'atlarining tahliliga asosan, 2022- yilning yanvar-dekabr oylarida import qilingan tovarlar o'tgan yilning shu davriga nisbatan 88,9 % ga ko'paydi.

**Viloyat importida asosiy
hamkor davlatlarning ulushi % da**

**2021- yil
yanvar-dekabr**

**2022- yil
yanvar-dekabr**

2022- yilning yanvar-dekabr oylarida viloyatga 69 ta xorijiy davlatlardan tovar va xizmatlar importi amalga oshirilgan. Shulardan 6 ta eng yirik bo'lgan Braziliya, Xitoy Xalq Respublikasi, Turkiya, Rossiya Federatsiyasi, Qozog'iston hamda Hindiston hamkor davlatlaridan jami import hajmi 455 005,5 ming AQSh dollariga teng. Bu esa umumiy import hajmining 84,2 % ini tashkil qiladi.

Viloyatimizda tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar va dunyo mamlakatlari bilan olib borilayotgan mustahkam aloqalar natijasida viloyatimizning eksport salohiyati oshib bormoqda.

Shuningdek, hukumatimiz tomonidan bir qator soliq, bojxona imtiyozlarining yaratilishi, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarilishi milliy mahsulotlarimizni tashqi bozorlarda mustahkam o'rin egallashlari uchun zamin yaratmoqda.